

Teknologiakylän päiväkodin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

1. Johdanto:

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986), yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) ja varhaiskasvatuslaki velvoittavat jokaista päiväkotia toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun. Suunnitelmassa tarkastellaan ja kehitetään päiväkotimme toimintaa ja se laaditaan yhdessä henkilöstön kanssa. Lapset otetaan mukaan suunnitelman laatimiseen. Lasten osallisuus toteutetaan huomioiden sekä lapsen ikä- että kehitystaso.

Tasa-arvolain mukaan suunnitelmassa huomioidaan erityisesti vuorovaikutukseen, ohjaukseen, lasten osallisuuteen, materiaaleihin, huoltajien kohtaamiseen sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen liittyvät seikat. (Opetushallitus)

Lapsilla tulee olla mahdollisuus kehittää taitojaan ja tehdä valintoja esimerkiksi sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista henkilöön liittyvistä syistä riippumatta. Henkilöstön tulee luoda moninaisuutta kunnioittava ilmapiiri. Varhaiskasvatus rakentuu moninaiselle kulttuuriperinnölle, joka muotoutuu edelleen lasten, heidän huoltajiensa sekä henkilöstön vuorovaikutuksessa. (Oulun vasu)

2. Päiväkotimme arvot ja toiminta-ajatus:

Oulun kaupungin arvot koskevat myös varhaiskasvatusta:

- Rohkeus näkyy meillä uusien asioiden kokeilemisena ja avoimesti asioista puhumisena.
- Reiluus näkyy meillä sekä lasten että aikuisten tasapuolisena kohteluna ja auttamisenhaluna.
- Vastuullisuus näkyy meillä hyvien tapojen opetteluna. Toimimme Vihreän lipun periaatteiden mukaan ympäristöarvot huomioiden

Päiväkotimme on Vihreä lippu- päiväkoti. Annamme lapsille tilaa oppia eri tavoin toiminnallisesti; tutkimisen, ilmaisemisen, liikkumisen ja leikin kautta. Teemme kävelyretkiä sekä Metsämörri- ja Myttys-retkiä lähiympäristöön. Kestävä kehitys, lähiluonnon havainnointi sekä metsässä liikkuminen ja leikkiminen

3. Mitä on tasa-arvo:

Lain mukaan tasa-arvolla tarkoitetaan kaikkien sukupuolten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia sekä vallan ja resurssien tasapuolista jakautumista. Suomessa tasa-arvolaille ehkäistään sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa.

Varhaiskasvatuksessa tasa-arvo tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että sukupuoli ei aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan varhaiskasvatuksen arjessa. (Opetushallitus)

4. Mitä on yhdenvertaisuus:

Lain mukaan yhdenvertaisuudella tarkoitetaan kaikkien ihmisten samanarvoisuutta riippumatta heidän iästänsä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta tai vakaumuksesta, mielipiteestä, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Suomessa yhdenvertaisuuslaissa edistetään yhdenvertaisuutta ja ehkäistään syrjintää perustuen näihin ihmisen ominaisuuksiin. Sekä tasa-arvo että yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia ja tarkoittavat samaa asiaa: syrjimättömyyttä ja tasavertaisia mahdollisuuksia ihmisen eri ominaisuuksista huolimatta.

Varhaiskasvatuksessa yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, etteivät ihmisten eri ominaisuudet, kuten ihonväri, uskonto tai terveydentila, aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan. (Opetushallitus)

5. Nykytilan kartoitus:

Syksyllä 2023 teimme forms-kyselyn tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta päiväkodin lasten huoltajille ja henkilökunnalle. Aloitimme suunnitelman muokkaamisen näistä kyselyistä. Huomioimme huoltajien mielipiteitä ja näkemyksiä suunnitelmaa laatiessamme ja toimintaa toteuttaessamme. Alkuvuodesta 2024 tehdyistä hyvinvointikyselyistä saimme tietoa lasten kokemuksista liittyen tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen kohteluun.

Kysely tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta Teknologiakylän päiväkodin lasten huoltajille 2023-24, koonti:

1. Mitä sinun mielestäsi on tasa-arvokasvatus?

Kaikki ovat tasa-arvoisia ja jokaisella on samat mahdollisuudet. Jokainen lapsi on yhtä arvokas. Moninaisuuden hyväksymistä ja kunnioitusta. Ennakkoluulojen ja syrjinnän ehkäisyä ja poistamista. Stereotyyppien tiedostamista. Tasa-arvokasvatus on prosessi, jonka tavoitteena on luoda tasa-arvoinen ympäristö ja edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa yhteiskunnassa.

Tyttyjä pitää voida sanoa tytöiksi ja poikia pojiksi, koska sukupuolia on kaksi. Ei tehdä jaottelua sukupuolen mukaan. Ikätasoisia sukupuoli- ja seksuaalikasvatusta.

2. Mitä sinun mielestäsi on yhdenvertaisuuskasvatus?

Yhdenvertaisuuskasvatus on lähellä tasa-arvokasvatusta. Se on antirasistista kasvatusta. Lapsilla on yhtäläiset oikeudet ja oikeus tukeen taustasta riippumatta. Opetetaan ja edistetään arvoja ja asenteita, jotka korostavat yksilöiden oikeutta tasa-arvoon ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin.

3. Mikä sinulle on huoltajana tärkeää tasa-arvo - ja yhdenvertaisuuskasvatuksessa?

Tärkeää on huoltajan oman toiminnan kautta välittyvä esimerkki sekä tasa-arvo – ja yhdenvertaisuuskasvatuksen toteuttaminen kotona.

On tärkeää osoittaa arvostusta sitä kohtaan. Se edistää empatiaa. Lapset oppivat kunnioittamaan toisten oikeuksia ja kokemuksia. Kaikkia kohdellaan samalla lailla arvostaen ja luodaan turvallinen ja kunnioittava ympäristö. Syrjintään ja epätasa-arvoon puututaan. Kasvatus on sukupuolisensitiivistä.

4. Mitä sinun mielestäsi on tärkeää huomioida lasten kanssa toimittaessa, kun puhutaan lasten yhdenvertaisesta kohtelusta?

Jokainen lapsi on yhtä arvokas omana itsenään, ja hänet kohdataan tasa-arvoisesti taustan vaikuttamatta. Lasta kunnioitetaan yksilönä. Jokaisella on samat mahdollisuudet (oikeudet, ehkä pikemminkin) oppia ja osallistua. Pidetään yllä avointa keskusteluilmapiiriä ja lapsille opetetaan, miten toimia, jos kohtaa syrjintää. Asioita opetetaan hienovaraisesti ja ikätasoisesti. Kriittinen ajattelu ja empatiakyky kehittyvät.

5. Miten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden pitää näkyä päiväkodin toiminnassa?

Eikö toiminta ole tasa-arvoista? Miten se ilmenee?

Kaikkia arvostetaan omana itsenään. Syrjinnälle ja epätasa-arvolle on nollatoleranssi. Asia huomioidaan oppimateriaaleissa, leikeissä ja ryhmätoiminnassa.

- yhdenvertainen kohtelu
- moninaisuuden kunnioittaminen
- syrjinnän ehkäisy
- yhteistyö perheiden kanssa
- keskustelu lasten kanssa

6. Miten mielestäsi nykyisellään tasa-arvo - ja yhdenvertaisuuskasvatus toteutuu päiväkodissa?

Kulttuurisen monimuotoisuuden ja sateenkaari-perheiden huomioimiseen voi olla melko tyytyväinen. Käytetään eri keinoja ja keskitytään moniin eri asioihin ympäristöä luodessa. Eri kieli- ja kulttuuritaustat näkyvät arjessa, mikä on hienoa ja tärkeää. Lapsia ei ohjata sukupuolistereotyyppien mukaan.

6. Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen tapa kohdata lapsia:

Kohtelemme lapsia lämpimästi ja huomioivasti lapsen taustasta, iästä ja sukupuolesta riippumatta. Kaikki lapset ja perheet ovat meille samanarvoisia ja se näkyy arjen vuorovaikutuksessa. Jokaisen lapsen yksilöllisyys huomioidaan. Käytämme kuvakortteja tukena monikielisille sekä tuen tarpeisille lapsille. Toiminnat suunnitellaan siten, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus osallistua niihin oman taitotasonsa mukaan. Arjen sekä toimintojen suunnittelussa huomioidaan ja kuullaan lapsia.

7. Palautteen antaminen lapsille

Lasten vaatteita ja tavaroita ei ylikorosteta arjessa, esimerkiksi kehuta kuinka hienot vaatteet tai lelu jollakin lapsella on. Aikuisen puhe lasten tavaroista tai vaatteista ei saa olla syrjivää ja epätasa-arvoista. Positiivista palautetta annetaan kaikille lapsille. Lapsille annetaan yksilöllistä positiivista palautetta myös heidän toiminnastaan, kuten avuliaisuudesta ja uusien taitojen harjoittelusta.

8. Sukupuolisensitiivinen varhaiskasvatus

Mahdollistamme kunnioittavasti ja yhdenvertaisesti kaikki lasten sukupuoli-identiteetit ja sukupuolen ilmaisun tavat. Emme vahvista stereotyyppisiä sukupuolirooleja toiminnassamme ja puheessamme.

Lapsia ohjataan erilaisten leikkien pariin riippumatta heidän sukupuolestaan. Lasten yksilölliset tarpeet ja mielenkiinnonkohteet vaikuttavat toiminnan ja leikkiympäristön suunnittelussa sukupuolta enemmän.

Tuemme lapsen positiivisen minäkuvan ja identiteetin kehitystä huomioimalla lasten yksilölliset tarpeet.

Lasten perheet ovat keskenään erilaisia. Ei tehdä perheistä ja lasten muista läheisistä oletuksia, vaan kysytään tarvittaessa perheenjäseniltä itseltään esimerkiksi toivotut puhuttelumuodot. Tutustumme lapsen perheeseen mahdollisimman hyvin hänen aloittaessaan varhaiskasvatuksessa luottamuksellisen ja avoimen vuorovaikutuksen syntymiseksi. Oma perhe on jokaiselle lapselle tärkein ja tuemme tätä sidettä lapsen perhemuodosta riippumatta.

9. Kehotunnekasvatus

Pidämme huolen lapsen oikeudesta oman kehon koskemattomuuteen. Opetamme lasta kunnioittamaan omaa ja toisten kehoa ja kerromme rajat koskettamiseen. Huomioimme kulttuuriset erot. Harjoitteleme tapoja kuinka puhutaan vieraille ihmisille. Opettelemme digiturvataitoja.

10. Leikki ja oppimisympäristö

- Sukupuolisensitiivisyys

Päiväkodissa lelut ovat kaikkien lasten käytössä ja lapset saavat valita leikit mielenkiinnon kohteiden mukaan eikä leikkejä ole jaettu sukupuoliroolien mukaan. Päiväkodissa ei ole jaettu leluja, vaatteita tai värejä sukupuolen mukaan.

- Tuentarpeiset

Lasten tuen tarpeet otetaan huomioon arjessa lasten yksilöllisten tuen tarpeiden mukaisesti. Oppimisympäristöjä ja leikkejä muokataan niin, että jokaisen lapsen leikki mahdollistuu.

- esteetön kulku

Mahdollistetaan jokaiselle lapselle esteetön kulku talossa.

- Osallisuus

Lapsia osallistetaan toimintaan ja sen suunnitteluun arjessa viikoittain. Mahdollistetaan jokaisen lapsen osallisuus esimerkiksi käyttämällä kuvia kommunikoinnin tukena. Aikuinen varmistaa, että lapsi tulee kuulluksi arjessa. Huomioidaan myös ei-kielellinen viestintä ja vastataan lapsen aloitteisiin.

- Saatavuus

Lelut ja tavarat lasten ulottuvilla ja saatavilla. Oppimisympäristöjä muokataan säännöllisesti.

- pienryhmätoiminnan periaatteet

Lapsia jaetaan pienryhmiin päivittäin. Pienryhmät vaihtelevat päivän toiminnasta riippuen. Vaihtuvilla pienryhmillä mahdollistetaan toiminta eri lasten ja aikuisten kanssa.

11. Katsomuskasvatus

Korostamme lapsille kaikkien ihmisten samanarvoisuutta. Ketään ei jätetä leikistä pois vakaumuksen takia. Perheiden uskonnollisiin arvoihin ja vakaumuksiin emme puutu. Avainasia on avoimuus eri vakaumuksien omaavien perheiden kanssa. Mikäli jossakin tilaisuudessa on uskonnollista sisältöä, tarjoamme rinnakkaisen, samanarvoisen toiminnan. Seurakunta on yhteistyökumppanimme ja monipuoliseen yhteistyöhön kutsuu neljän korin malli, johon sisältyvät periaatteet perustuvat Opetushallituksen päivitettyihin ohjeisiin. Niillä pyritään takaamaan uskonnonvapauden toteutuminen varhaiskasvatuksessa.

12. Etninen tausta, kansallisuus ja kieli

Päiväkodissämme on iloinen, kansainvälinen ilmapiiri: meillä on perheitä monista eri kulttuuritaustoista ja tämä luo positiivisella tavalla moninaisuutta päiväkotimme arkeen. Lapsille, joilla on äidinkielenä muu kuin suomen kieli tehdään Pieni kielireppu-havainnointi suomen kielen taitotason määrittämiseksi. Päiväkodissa käy suomen kielen S2-opettaja. Lauluissa ja leikeissä hyödynnämme eri kieliä ja kulttuureita, esim. laulamme espanjaksi ja englanniksi syntymäpäivälaulun. Päiväkodissa käy paljon ulkomaalaisia suomen kielen opiskelijoita harjoittelujaksolla. Oppimisympäristöissä huomioidaan myös monikulttuurisuus, muun muassa leluissa ja kirjallisuudessa.

13. Henkiset ja fyysiset rajoitteet

Jokaisen lapsen tulee voida liikkua päiväkodin tiloissa omien kykyjensä, tarpeidensa ja toiveidensa mukaan. Tilamme ovat esteettömiä. Pihasuunnittelussa on huomioitu esteettömyys.

Kunnioitamme jokaisen lapsen yksilöllisiä ominaisuuksia ja huomioimme temperamenttien erot. Jos lapsen on haastavaa löytää leikkikavereita, autamme häntä siinä. Toimimme vaihtuvissa pienryhmissä ja tämä auttaa lapsia uusien kaverisuhteiden muodostamisessa.

14. Lasten osallisuus ja yhteistyö

Vaihtelevissa pienryhmissä toimiminen opettaa lasta tulemaan toimeen monenlaisten lasten kanssa. Lapsen mielenkiinnon kohteet huomioidaan toiminnassa. Annamme lapsen suunnitella ja toteuttaa toimintaansa omista lähtökohdistaan sekä valinnoistaan käsin ja kasvatuksellinen vastuu säilyy aikuisella. Lapset rakentavat leikkiympäristöjä omien ideoidensa pohjalta, esimerkkinä jäätelökioski tai pizzeria. Vihreä lippu- toimintaan osallistuvat kaikki lapset aivan pienimmistä Hattivateista lähtien. Vihreä lippu-raadissa lapsen ääni kuuluu.

15. Kiusaamisen ehkäiseminen ja sovittelumenetelmät

Päiväkodissa on v. 2023 päivitetty kiusaamisen ehkäisysuunnitelma. Aikuinen ei käännä selkäänsä lasten välisille riidoille. Henkilökunnalla on taitoa ja välineitä lasten ristiriitojen rakentavaan ratkaisemiseen ja kykyä huomata milloin voi olla kyse kiusaamisesta. Opetamme lapsia ymmärtämään toisen tunteita satujen ja tarinoiden sekä draaman keinoin. Lapset otetaan aktiivisiksi sovittelijoiksi heidän välilleen syntyvissä ristiriidoissa. Vanhempainillassa käsitellään aihetta. Huoltajat otetaan mukaan ideoimaan ennaltaehkäisevää toimintaa. Lasten välisistä riidoista kerrotaan huoltajille.

16. Arvioinnin toteuttaminen

Tasa-arvoisten ja yhdenvertaisten toimintatapojen toteutumista arvioidaan tiimien palavereissa sekä päiväkodin viikkopalavereissa. Asian tiimoilta pidämme myös pedagogisia palavereita. Meillä on käytössä hyvinvointipäiväkotimalli, jossa lapset, huoltajat sekä henkilökunta pääsevät vastaamaan kyselyjen kautta heitä koskeviin osallisuutta ja varhaiskasvatuksen laatua koskeviin kysymyksiin. Toteutamme myös toimintavuoden aikana asiakaskyselyitä huoltajille. Henkilökunta seuraa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden koulutustarjontaa ja päivittää osaamistaan koulutusten kautta.

Tavoitteet toimintakaudelle 2024-2025

- henkilökunnan tietoisuuden ja osaamisen lisääminen yhdenvertaisuusasioissa koulutusten ja keskustelujen kautta
- lasten ja huoltajien osallisuuden toteutumisesta huolehtiminen